

Sygn. akt III KK 496/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSA del. do SN Ewa Plawgo

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie J.W., G.Ż. i R.P. oskarżonych z art. 286 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 25 maja 2017 r.,
kasacji, wniesionych przez Prokuratora Okręgowego w B. na niekorzyść R.P. i
obrońców J.W. i G.Ż.
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 18 czerwca 2015 r., sygn. akt VIII Ka .../14
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.
z dnia 17 kwietnia 2014 r., sygn. akt VII K .../10,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonych
J.W., G.Ż. oraz R.P. i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi
Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym,**

**2. zarządza zwrot opłat od wniesionych kasacji na rzecz J.W.
oraz G.Ż..**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2014 r., Sąd Rejonowy w B. orzekł w następujący sposób:

IX. oskarżonego **G.Ż.** uznał za winnego popełnienia czynów z pkt. XI, XII, XIII, XIV, XVII i XVIII aktu oskarżenia i za to:

- za czyny XI i XII na mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu kary roku pozbawienia wolności i 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 30 (trzydziestu) złotych,

- za czyn z pkt XIII aktu oskarżenia, przy zmianie jego opisu, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu kary 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności i 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 30 (trzydziestu) złotych,

- za czyn z pkt XIV aktu oskarżenia na mocy art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyn z pkt XVII aktu oskarżenia, przy zmianie jego opisu, na mocy art. 233 § 1 k.k. skazał go na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyn z pkt XVIII aktu oskarżenia na mocy art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. skazał go, a na mocy art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. wymierzył mu karę 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności.

X. oskarżonego **G.Ż.** w zakresie czynów XV i XVI, przy zmianie ich opisów, uznał za winnego popełnienia czynów z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzając mu kary roku pozbawienia wolności i 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 30 (trzydziestu) złotych.

XI. na mocy art. 91 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego G.Ż. kary łączne 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności i 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 30 (trzydziestu) złotych.

XIII. oskarżonego **J.W.** uznał za winnego popełnienia czynu z pkt XIX aktu oskarżenia, przy zmianie jego opisu, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 298 § 1 k.k., za który na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu kary 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności i 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych;

XIV. oskarżonego J.W. uznał za winnego popełnienia czynów z pkt XX, XXI, XXII, XXIII, XXIV i XXV i za to:

- za czyn XX, zmieniając jego kwalifikację, na mocy art. 286 § 1 kk skazał go na kary 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności i 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,

- za czyny XXI i XXII, przy zmianie ich opisu, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu kary roku pozbawienia wolności i 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,

- za czyn XXIII na mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu kary 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności i 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,

- za czyn XXIV na mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu kary roku pozbawienia wolności i 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,

- za czyn XXV na mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, a na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art.

33 § 2 k.k. wymierzył mu kary 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności i 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych.

XV. oskarżonego J.W. uniewinnił od popełnienia czynu z pkt. XXVI aktu oskarżenia, tj. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 298 § 1 k.k.

XVI. na mocy art. 91 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego J.W. kary łączne 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych.

XXXIII. na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego J.W. solidarnie z dwoma innymi oskarżonymi obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę solidarnie kwoty 2768,04 zł na rzecz pokrzywdzonego.

XLI. oskarżonego **R.P.** uniewinnił od popełnienia czynów z pkt XLII i XLIII aktu oskarżenia, tj. od popełnienia przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 298 § 1 k.k.

Apelacje od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 kwietnia 2014 r., wnieśli między innymi obrońcy oskarżonych G.Ż. i J.W. oraz prokurator – w odniesieniu do oskarżonego R.P..

Obrońca oskarżonego G.Ż. zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części dotyczącej skazania oskarżonego za czyny opisane w pkt XI, XII, XIII i XV wyroku – w całości, a także w części dotyczącej skazania oskarżonego za czyny wymienione w pkt XI–XVIII wyroku – w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając:

1. w części dotyczącej skazania oskarżonego za czyny opisane w pkt XI, XII, XIII i XV wyroku:

a) obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.;

b) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w zakresie uznania oskarżonego za winnego popełnienia przestępstw zarzuconych mu w pkt. XI, XII i XIII aktu oskarżenia, który miał wpływ na jego treść;

c) błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w zakresie uznania oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa zarzucanego mu w punkcie XV aktu oskarżenia, które miały wpływ na jego treść;

2. w części dotyczącej skazania oskarżonego za czyny wymienione w pkt XI–XVIII:

a) rażącą niewspółmierność kary,

b) błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na jego treść.

W konkluzji obrońca oskarżonego G.Ż. wniósł o:

I. uchylenie rozstrzygnięcia o karze łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego G.Ż. w pkt XI części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego,

II. w zakresie czynów opisanych w pkt XI, XII i XIII wyroku – zmianę wyroku Sądu I instancji, poprzez eliminację z opisu czynów kwalifikacji prawnej z art. 286 k.k. oraz złagodzenie kar jednostkowych wymierzonych oskarżonemu za te przestępstwa do dolnych granic zagrożenia ustawowego,

III. w zakresie czynu opisanego w pkt XV wyroku – zmianę wyroku Sądu I instancji, poprzez uniewinnienie oskarżonego G.Ż. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa,

IV. w zakresie czynów opisanych w pkt XIV, XVI–XVIII wyroku – zmianę wyroku Sądu I instancji w części dotyczącej wymiaru kary, poprzez złagodzenie kar jednostkowych wymierzonych oskarżonemu za te przestępstwa do dolnych granic zagrożenia ustawowego,

V. wymierzenie oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności w niższym wymiarze – przez zastosowanie art. 60 § 2 k.k. lub § 3 k.k. oraz warunkowe zawieszenie jej wykonania na okres próby.

Obrońca oskarżonego J.W. – adw. M. S. zaskarżonemu wyrokowi Sądu Rejonowego w B. zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k.;

2. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych przez Sąd Rejonowy za podstawę wyroku, a mające wpływ na jego treść,

3. rażącą surowość orzeczonej wobec oskarżonego J.W. kary.

W konkluzji obrońca oskarżonego J.W. – adw. M. S. wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego J.W. od popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt od XIX do XXV aktu oskarżenia, ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B. bądź
3. złagodzenie orzeczonej kary łącznej do 2 lat i jej warunkowe zawieszenie na okres próby w wymiarze lat 4.

Obrońca oskarżonego J.W. – adw. D. T. zaskarżonemu wyrokowi Sądu Rejonowego w B. zarzuciła:

1. Obrazę przepisów postępowania karnego, mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 4, 5 § 1 i 2, 6, 7 i 201 k.p.k. w zw. z art. 410 i 424 k.p.k.
2. Rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 366 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.
3. Obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 9 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. oraz art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k.
4. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Ponadto, obrońca oskarżonego J.W. w zakresie zarzutów z punktu XIX, XX, XXV aktu oskarżenia zarzuciła:

1. Obrazę przepisów postępowania karnego, mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 4, 5 § 1 i 2, 6, 7 i 201 k.p.k. w zw. z art. 410 i 424 k.p.k.
2. Rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 366 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.

Ponadto, w zakresie wszystkich zarzutów stawianych oskarżonemu J.W. jego obrońca zarzuciła rażącą niewspółmierność kary, wnosząc o:

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez uniewinnienie oskarżonego J.W. od zarzutu popełnienia wszystkich czynów określonych aktem oskarżenia, ewentualnie
2. uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie

3. zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez wymierzenie oskarżonemu kar jednostkowych, a następnie kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na stosowny okres próby.

Prokurator zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w B. co do winy w zakresie punktu XLII aktu oskarżenia na niekorzyść oskarżonego R.P., zarzucając rażącą obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia pod postacią art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. i art. 201 k.p.k.

W konkluzji prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, uniewinniającego R.P. od popełnienia czynu opisanego w punkcie XLII aktu oskarżenia i przekazanie sprawy w tej części Sądowi i instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 18 czerwca 2015 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w B., uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasacje od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 czerwca 2015 r., wnieśli prokurator Prokuratury Okręgowej w B. – na niekorzyść R.P., a także obrońcy J.W. i G.Ż..

Prokurator, we wniesionej na niekorzyść oskarżonego R.P. kasacji, zarzucił rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

W konkluzji prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w B. i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. w zaskarżonej części oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Obrońca skazanego J.W. postawiła w kasacji następujące zarzuty:

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego, mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

W zakresie czynów z punktu XXI, XXII, XXIII, XXIV aktu oskarżenia:

2. Obrazę przepisów postępowania karnego, mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 4, 5 § 1 i 2, 6, 7 i 201 k.p.k. w zw. z art. 410 i 424 k.p.k.

3. Rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 366 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.

4. Obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 297 § 1 k.k. oraz art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k.

W zakresie zarzutów z punktu XIX, XX, XXV aktu oskarżenia:

1. Obrazę przepisów postępowania karnego, mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 4, 5 § 1 i 2, 6, 7 i 201 k.p.k. w zw. z art. 410 i 424 k.p.k.

2. Rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 366 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.

W zakresie wszystkich zarzutów stawianych skazanemu J.W. obrońca zarzucił rażącą niewspółmierność orzeczonej kary.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy właściwemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego G.Ż. wyrokowi Sądu Okręgowego w B. zarzucił rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 53 k.k. w zw. z art. 60 § 2 i § 3 k.k.; rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegającego na obrazie przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k.

W konkluzji obrońca skazanego G.Ż. wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w B. w zakresie, w jakim odnosi się on do G.Ż. i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. oraz przekazanie sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania w zaskarżonym zakresie.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w B. w pisemnych odpowiedziach na kasację obrońców skazanych J.W. i G.Ż. wniosła o ich oddalenie, jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniesione w sprawie kasacje okazały się zasadne o tyle, że spowodowały uchylenie wyroku w odniesieniu do oskarżonych J.W., G.Ż. oraz R.P. i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W każdej z wniesionych w sprawie kasacji podniesiono bowiem kwestię niedostatecznej kontroli orzeczenia Sądu I instancji, jakiej dokonał Sąd odwoławczy, wskazano także na rażące usterki pisemnych motywów wyroku Sądu

ad quem i z tak postawionymi zarzutami nie sposób się w realiach przedmiotowej sprawy nie zgodzić.

Podniesienie tego rodzaju zarzutów i treść uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w B. czyni jednak koniecznym przypomnienie na wstępie, że przepis art. 457 § 3 k.p.k. wskazuje wprost, jakie elementy powinno zawierać uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego, a jego interpretacja w świetle orzecznictwa sądów i doktryny nie budzi wątpliwości. O ile bowiem uzasadnienie orzeczenia sądu ma w stosunku do samego rozstrzygnięcia charakter następczy oraz sprawozdawczy i jako takie nie może mieć wprost wpływu na jego treść, to jednak przyjęcie, że merytoryczna zawartość i sposób sporządzenia pisemnych motywów orzeczenia nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia w postępowaniu odwoławczym czy kasacyjnym, byłoby zbyt daleko idącym uproszczeniem. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie poruszano problematykę wymogów, jakie w świetle art. 457 § 3 k.p.k. musi spełniać uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego (*zob. przykładowo wyroki: z dnia 21 września 2000 r., IV KKN 316/00, LEX nr 51096 i z dnia 20 stycznia 2000 r., III KKN 10/98, LEX nr 51450*), oraz skutków, jakie wywołuje nieprawidłowe sporządzenie tego dokumentu (*zob. przykładowo wyrok z dnia 8 marca 2007 r., V KK 167/06, LEX nr 260705*). W szczególności wskazywano, że w zakresie szczegółowości uzasadnienia sądu *ad quem* obowiązek ten jest zależny, z jednej strony, od zawartości uzasadnienia sądu *meriti*, z drugiej zaś, od wartości argumentacji skargi apelacyjnej. Dopuszczalne w praktyce (a w niektórych sytuacjach wręcz pożądane) postępowanie sądu odwoławczego, polegające na odwoływaniu się w motywach orzeczenia do stanowiska zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji (zwłaszcza wówczas, gdy zarzuty apelacji i uzasadniające je wywody stanowią dowolną polemikę ze stanowiskiem sądu *meriti*), nie oznacza jednak całkowitej rezygnacji z przytoczenia jakichkolwiek konkretnych argumentów, w tym choćby mających odniesienie do wywodów sądu pierwszej instancji. Wielokrotnie też podnoszono, że przepis art. 457 § 3 k.p.k. koresponduje w swej treści z art. 433 § 2 k.p.k. także i w tym sensie, że nieprawidłowe sporządzenie uzasadnienia orzeczenia przez sąd odwoławczy z reguły dowodzi, iż sąd ten nie rozpoznał wniesionego środka

odwoławczego w sposób należyty (zob. np. wyrok SN z dnia 19 listopada 2007 r., IV KK 262/07, LEX nr 340591).

Tak jak uzasadnienie wyroku sądu I instancji jest jedynym sposobem na ustalenie i skontrolowanie, na podstawie jakich faktów, dowodów i okoliczności oraz w drodze jakiego rozumowania sąd orzekający wyprowadził wnioski owocujące konkretnym rozstrzygnięciem, czy orzeczenie to poprzedzone zostało należycie wnikliwą i wyczerpującą analizą mających znaczenie dla rozstrzygnięcia okoliczności oraz czy sposób rozumowania sądu uwzględniał reguły logiki i doświadczenia życiowego, a także czy nie ma w nim luk i nieuprawnionych uproszczeń, tak w postępowaniu kasacyjnym uzasadnienie wyroku sądu II instancji jest z kolei jedynym sposobem sprawdzenia, czy sąd odwoławczy rozważył wszystkie zarzuty podniesione w środku odwoławczym oraz czy uczynił to dostatecznie wnikliwie i wyczerpująco.

Sąd odwoławczy, który co prawda jest sądem głównie kontrolującym, sprawdzającym prawidłowość orzekania sądu I instancji, obowiązany jest bowiem rozważyć wszystkie istotne zarzuty oraz wnioski wskazane w środku odwoławczym i może wydać orzeczenie o utrzymaniu zaskarżonego wyroku sądu I instancji w mocy jedynie wtedy, gdy uzna je za niesłuszne owe zarzuty oraz wnioski, przy czym powinien przedstawić swój tok rozumowania.

Tym wymogom Sąd *ad quem* w realiach przedmiotowej sprawy nie sprostał. Bezsprzecznie bowiem uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego jest wyjątkowo lakoniczne, ogólnikowe i w istocie nie zawiera odpowiedzi na elementarne na tym etapie postępowania pytania – czym kierował się sąd wydając zaskarżony wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne. W apelacjach od wyroku Sądu I instancji zarówno obrońcy oskarżonych G.Ż. i J.W., jak i oskarżyciel publiczny przedstawili cały szereg zarzutów pod adresem tego rozstrzygnięcia, wskazując – o czym była już mowa w tzw. części historycznej przedmiotowego uzasadnienia – na wiele naruszeń, opartych właściwie o wszystkie podstawy z art. 438 k.p.k. Obowiązkiem Sądu odwoławczego było tym samym rozpoznać je, a następnie dać temu wyraz w wyroku i przedstawić w jego uzasadnieniu, czym kierowano się wydając takie orzeczenie. Tymczasem, jak to już wskazano powyżej, Sąd Okręgowy w uzasadnieniu swego wyroku nagminnie ucieka się do ogólników,

które w istocie nie mogą być traktowane jako rzetelne odniesienie się do zarzutów apelacyjnych.

Powyższe stanowisko unaocznia zestawienie treści uzasadnienia zaskarżonego kasacjami wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 czerwca 2015 r., z wywodami zawartymi w apelacjach wywiedzionych przez prokuratora oraz obrońców oskarżonych J.W. i G.Ż..

W apelacji prokuratora, kwestionując trafność orzeczenia Sądu I instancji w odniesieniu do czynu z pkt XLII aktu oskarżenia wobec R.P., podniesiono zarzuty naruszenia art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. i art. 201 k.p.k. W szczególności prokurator kwestionował w apelacji opinię biegłego K. J., która zmieniona została – jak wskazał – w następstwie przeprowadzenia wątpliwego dowodowo eksperymentu procesowego, wskazywał na błędne nieuwzględnienie wniosków płynących z opinii biegłego S. S. oraz zeznań R. G. i M. G., podnosił także konieczność przeprowadzenia dowodu z kolejnej opinii biegłego. Na poparcie swojego stanowiska prokurator przedstawił szczegółowe uzasadnienie apelacji, dokładnie precyzując, z jakich powodów uważa, że jego twierdzenia są słuszne.

Sąd odwoławczy właściwie zignorował wskazane argumenty prokuratora, nad wyraz ogólnie odnosząc się do jego apelacji. Na s. 78 uzasadnienia wyroku (wcześniejsze karty zawierają tzw. część historyczną sprawy) Sąd *ad quem* stwierdził bowiem początkowo, że „w przypadku oskarżonego R. P. (...) potwierdzono brak jednoznacznych dowodów potwierdzających jego sprawstwo”. Dalsze wywody w tej kwestii zostały zawarte na s. 81-83 uzasadnienia wyroku, na których to Sąd II instancji ogólnie stwierdził, że podziela stanowisko Sądu I instancji. Konsekwencją tego stanowiska było zaś uznanie przez Sąd Okręgowy, że „zarzuty prokuratora zawarte w jego skardze stanowią jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu Rejonowego”. Apelujący prokurator został tym samym pozbawiony możliwości dowiedzenia się, czy Sąd odwoławczy w ogóle badał okoliczności zmiany wniosków opinii przez biegłego K. J., która zmieniona została przecież na podstawie przeprowadzonego na rozprawie „eksperymentu” z wykorzystaniem plastikowych modeli samochodu i motocykla, dostarczonych przez obrońcę R.P.. Przypomnieć wypada w tym miejscu, że biegły S. S. całkowicie zanegował wartość powyższego eksperymentu procesowego, na co wskazywano

również w apelacji, szczegółowo odwołując się także do zeznań świadków R. G. i M. G. Na odparcie tych twierdzeń Sąd *ad quem* poświęcił dokładnie jedno zdanie, wskazując że „mija się z prawdą skarżący wskazując, iż Sąd Rejonowy pominął dowód z opinii biegłego S. S.” (s. 82 *uzasadnienia*).

Nie inaczej Sąd Okręgowy odniósł się także do apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych G.Ż. i J.W..

Obrońca oskarżonego G.Ż. podniósł w apelacji wiele zarzutów, wskazujących na obrazę przepisów postępowania (art. 7 k.p.k., art. 410 w zw. z art. 366 k.p.k., art. 424 k.p.k.), kilkakrotnie postawił także – w odniesieniu do różnych czynów przypisanych oskarżonemu – zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych, przedstawił ponadto argumenty wskazujące na rażącą niewspółmierność wymierzonych G. Ż. kar pozbawienia wolności i grzywny. Odnosząc się do tych zarzutów Sąd odwoławczy również poprzestał na szeregu ogólników, które miały raczej stanowić wsparcie dla postawionej tezy o bezzasadności wniesionego w sprawie zwykłego środka odwoławczego. Swoją wywód Sąd *ad quem* rozpoczął od wyjaśnienia, co rozumie pod pojęciem zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia (s. 79-80 *uzasadnienia*), następnie stwierdził, że „zasadnicze zarzuty apelacyjne (...) są *de facto* wynikiem odmiennej oceny dowodów i jako takie nie mogą zyskać aprobaty (s. 83 *uzasadnienia*), by następnie skonstatować, iż „przeprowadzona w przedmiotowej sprawie kontrola instancyjna również nie ujawniła w rozumowaniu Sądu I instancji jakichkolwiek naruszeń przepisów postępowania ani też nie wskazuje na zaistnienie błędów w ustaleniach faktycznych w zakresie zarzutów stawianych G. Ż.” (s. 93 *uzasadnienia*). Dalej Sąd *ad quem* uznał zarzut obrazy art. 424 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 k.p.k. za nieuprawniony oraz stwierdził, że jest zwolniony „od obowiązku odnoszenia się w szerszym zakresie do tego zarzutu apelacyjnego, gdyż byłoby to zbędnym powieleniem poglądów Sądu Rejonowego, notabene zasługujących na akceptację” (s. 95 *uzasadnienia*).

Jeżeli chodzi natomiast o apelacje obrońców oskarżonego J.W., to adw. M. S. podniósł w apelacji zarzuty obrazy przepisów postępowania, błędów w ustaleniach faktycznych i rażącej niewspółmierności kary. Z kolei adw. D. T. wniosła w sprawie ponad 20-stronnicową apelację, w której same zarzuty z

wnioskami zajmowały ponad 6 stron i oparte były o wszystkie podstawy z art. 438 k.p.k. Również do tego środka odwoławczego Sąd odwoławczy odniósł się nad wyraz lakonicznie i ogólnikowo, czego najlepszym przykładem jest przytoczenie zawartych w uzasadnieniu wyroku argumentów, które w założeniu miały służyć odparciu zarzutów obrońcy:

- „Sąd I instancji w pisemnych motywach wyroku odniósł się szczegółowo do wszystkich zagadnień podnoszonych w apelacjach. Okoliczność ta zwalnia Sąd Okręgowy od odnoszenia się w szerszym zakresie do zarzutów apelacyjnych, gdyż byłoby to jedynie zbędnym powtórzeniem poglądów przedstawionych przez Sąd I instancji” – s. 83 uzasadnienia;

- „podobnie za nietrafne Sąd Okręgowy uznał zarzuty sformułowane w pkt. 1.1. i 1.2 apelacji obrońcy J.W. (adw. D. T.) (...), jakoby współoskarżeni G. Ż. i J.W. celowo pomawiali również i oskarżonego J.W. w zakresie popełnienia przez niego czynów opisanych w zarzutach pkt. XIX, XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV, czemu Sąd *meriti* dał wyraz w swoim uzasadnieniu” – s. 84 uzasadnienia;

- „poza wszystkim skarżący podnosząc zarzuty opisane w pkt. 1.1, 1.2, pkt. 1.1, 1.2, 1.3 apelacji adw. D. T. (...) zdają się nie dostrzegać, bądź w sposób wybiórczy zapoznali się z treścią tzw. pisemnych motywów skarżonego rozstrzygnięcia, że prócz wyjaśnień współoskarżonych J. W. i G.Ż. podstawą ustaleń czynionych przez Sąd Rejonowy w zakresie sprawstwa oskarżonego J.W. w zakresie zarzucanych mu czynów, których dotyczą zarzuty apelacyjne, były także inne dowody zgromadzone w aktach sprawy szczegółowo wymienione i opisane w treści wspomnianego uzasadnienia” – s. 85 uzasadnienia;

- „ponieważ skarżącym znane są pisemne motywy rozstrzygnięcia zaskarżonego wyroku, zasadnym było powstrzymanie się przez Sąd Odwoławczy od ich ponownego przywoływania w tym miejscu” – s. 86 uzasadnienia;

- „tym samym stwierdzić należy, wbrew wywodom skarżącego, że Sąd Rejonowy dysponował wystarczającą ilością danych pozwalającą na ustalenie rzeczywistego przebiegu zdarzeń opisanych w zarzutach opisanych w pkt. XXI-XXIV aktu oskarżenia i tym sam jednoznacznej oceny sytuacji procesowej J.W.. Stąd też brak było podstaw do wzruszenia zapadłego wobec wymienionego rozstrzygnięcia” – s. 90 uzasadnienia.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy właściwie w ogóle się nie odniósł w pisemnych motywach wyroku do podniesionych w apelacjach prokuratora oraz obrońców oskarżonych G.Ż. i J.W. zarzutów, choć wiele miejsca – bo prawie 80 stron – poświęcił tzw. „części historycznej” uzasadnienia wyroku.

Sposób zredagowania uzasadnienia Sądu II instancji, w którym obszernym apelacjom obrońców oskarżonych i prokuratora poświęcono łącznie wprowadzie kilkanaście stron uzasadnienia, ale nie w odniesieniu do konkretnych zarzutów apelacyjnych, tylko raczej na poparcie stanowiska o bezzasadności wniesionych środków odwoławczych, nie mógł zyskać akceptacji Sądu Najwyższego, w efekcie uniemożliwiając właściwą kontrolę orzeczenia Sądu *ad quem* ze strony sądu kasacyjnego, ale i nie pozwalając na zajęcie się pozostałymi zarzutami kasacyjnymi. Jeszcze raz przypomnieć bowiem należy, że „obowiązkiem sądu odwoławczego jest przedstawienie w pisemnych motywach wyroku powodów oddalenia (bądź uwzględnienia) zarzutów apelacji, przy czym prezentowane rozważania winny odnosić się do wszystkich zarzutów, zaś treść tych rozważań nie może ograniczać się jedynie do ogólnych stwierdzeń powielających treść norm prawnych. Również zaaprobowanie bądź krytyka stanowiska sądu I instancji nie może być zbiorem ogólników akceptujących bądź odrzucających ustalenia, oceny i rozumowanie tegoż sądu” (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2016 r., II KK 293/16, LEX nr 2182281*).

Mając na uwadze omówione względy, Sąd Najwyższy uznał za zasadne zarzuty kasacyjne w zakresie, w jakim podnoszą one obrazę prawa procesowego – art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. Ustosunkowywanie się natomiast do innych zarzutów podniesionych w kasacjach byłoby przedwczesne. W konsekwencji, Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B. w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy obowiązkiem Sądu odwoławczego będzie przede wszystkim rozpoznanie wszystkich zarzutów postawionych w apelacjach w sposób zgodny z art. 433 § 2 k.p.k. i – o ile będzie to konieczne –

sporządzenie uzasadnienia wyroku odpowiadającego wymogom z art. 457 § 3 k.p.k.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

kc